

6. <http://www.asociatiaimpact.ro/fara-categorie/articole/familia-copilului-cu-handicap-2/#sthash.FX21g87I.dpuf>, accesat 4.04.2016.
7. <http://psihoped.psiedu.ubbcluj.ro/caPPS/15%20-%20Carmen%20COSTEA-BARLUTIU.pdf>, accesat 2.04.2016.

SINGURĂTATEA – O CAUZĂ A DEVIANȚEI

PLĂMĂDEALĂ Victoria, lector

Summary

The findings of the causes and factors that can trigger loneliness, reflects the effects of this multifaceted and complex phenomenon. Deviance may be a cause of loneliness, an attempt to avoid this painful status. All this is an additional argument in need for a concept of loneliness, based on the integrated approach and oriented structure based on empirical data and control state of loneliness. This concept will be a prerequisite for further exploration of the phenomenon of loneliness and build psychosocial intervention strategies that would prevent deviant behavior.

Din punct de vedere științific, singurătatea este unul din cel mai puțin dezvoltate concepte. În același timp, ar fi greșit să afirmăm că singurătatea nu a fost studiată și investigată deloc. Mai mult ca atât, pe lângă filosofii care au reflectat conceptul singurătății din diferite aspecte: timp, spațiu, religie, etc. există o serie de savanți occidentali – sociologi, psihologi, medici, care au încercat să studieze și să descrie singurătatea din punct de vedere ale științelor teoretice și aplicate. Printre ei putem menționa: Zilboorg G. (1938), William A. Sadler (1969), Thomas B. Johnson (1959), Sullivan, E. Fromm-Reichmann (1959), Fromm E. (1955) L. Peplau, D. Perlman (1979, 1980, 1981), Toro G. D. (1962) Rogers C. (1961, 1970/73), R. Weiss (1973), Mohammadreza Hojat & Rick Crandall (1989), Beck & Beck-Gernshein, 2000; Giddens, (1991), Gordon, (1976); Hollinger & Haller, (1990), Ami Rokach și colab. (2002), Lasgaard,

(2010), Lars Christian Søndery, B.A. (2013) Heinrich & Cullone, (2006) ș.a.

Cuvântul „singurătate” vine din limba engleză și se bucură de o utilizare destul de largă în momentele de exprimare a atitudinii și de evaluare a comportamentului unei persoane. Apreciată ca o trăsătură de care depinde starea de spirit a persoanei, singurătatea poate fi abordată sub multiple aspecte și, în vremurile pe care le trăim, se vorbește tot mai mult despre ea, considerată fiind atitudine individuală de adaptare sau neadaptare la viața socială.

Interesul față de problema singurătății a apărut în sec. XX. În psihologia occidentală a apărut un nou compartiment: lonlinologia (loneliness – engl. singurătate), obiectul de studiu al căreia este: natura singurătății, cauzele și impactul ei asupra stării psihice a persoanei. Astfel în anii 60-80 cercetătorii occidentali au propus clasificarea cauzelor și tipurilor de singurătate (Weiss, 1973; Peplau și Perlman, 1980; Sadler și Johnson, 1980; Jones, 1981). Singurătatea a devenit obiectul de studii al cercetărilor socio-psihologice teoretice. Fenomenul singurătății a fost studiat ca o stare, identificată cu emoții negative, depresie (Rubinstein, Șeiver, 1979; Young, 1978, 1982), asociată cu excluderea socială (Townsend, 1973; Sadler, 1969). A fost constatat că singurătatea are mai multe simptome: acuitate, limite și tip de trăire/experiență (Weiss, 1973; Perlman, Peplau, 1980 ș.a.).

Singurătatea o găsim menționată și în cazul tulburărilor mentale din Repertoriul descriptiv, de origine americană, al simptomelor psihiatrice, utilizat pentru stabilirea diagnosticelor (DSM-IV-TR), asociată cu problemele de sănătate mintală, cum ar fi: anxietatea, depresia, comportament suicidar, autocontrol diminuat, consum de droguri și tulburările de alimentație [2].

Schimbările radicale parvenite în societate au generat modificări substanțiale la nivelul persoanei, familiei, comunității. La fel ca și înstrăinarea, rata ridicată a divorțurilor și criminalitatea, singurătatea este văzută de unii ca o cauză sau ca un simptom al

decăderii sociale [4]. Sociologii au privit întotdeauna relațiile persoanele ca pe un liant al societății. Când o societate este alcătuită din membri izolați, ea este menită să se destrame.

În rezumatul studiului de disertație, M. Nedelcu accentuează că singurătatea poate fi o stare foarte dureroasă și cu toții o experimentăm din când în când, însă unii oameni trăiesc cu ea ani la rând. Autorul concluzionează că ea este „epuizantă emoțional, inhibitorie în relațiile interpersonale și care ... determină ... regres din punct de vedere psihologic” [3, p. 4].

În opinia lui Roberti A., singurătatea este factorul critic ce-i împinge pe oameni la suicid, „durerea cât de mare ar fi ea, poate fi suportată dacă avem cu cine o împărtăși, singurătatea opacă și monotonă, din care și lacrimile au dispărut este insuportabilă” menționează autoarea. Din fericire, singurătatea îmbracă diverse forme, cele mai multe dintre ele nu duc individul la dispariție, dar lăsându-l cu senzația de marginalizare, excludere din grupul social, lumea din jur nu-l agreează, nu are prieteni și nici persoană iubită, este străin comunității [5, p. 280].

Efectele negative și chiar nocive ale singurătății sunt menționate de toți savanții care au cercetat singurătatea. Am menționat, deja, că singurătatea este trăită dureros, ea dezorganizează armonia internă, este distructivă și epuizantă emoțional, alterează sănătatea mintală, provoacă *devianță* manifestată prin conduite de refugiu, inclusiv și suicid. În confirmarea celor expuse, am dori să evidențiem cercetarea lui Rubenstein C. și Shaver P. (1982) bazată pe chestionare deschise, unde savanții au constatat reacțiile la singurătate pe care le-au grupat în patru categorii: pasivitate tristă, solitudine activă, cheltuind bani, căutarea contactelor sociale [6, p. 215]. Menționăm că, în categoria pasivitate tristă, au intrat așa răspunsuri ca „plâng”, „dorm”, „nu fac nimic”, „fac abuz de mâncare”, „iau tranchilizatoare”, „mă fac criță” etc., care reprezintă conduite de refugiu, unele dintre ele fiind chiar periculoase.

Cercetări asemănătoare au fost efectuate și de mai mulți savanți ruși cea mai elocventă, după părerea noastră, fiind cea a lui Шагивалеева Г. П. (2007), care a evidențiat agresivitatea ca reacție a subiecților la frustrările singurătății, mai mult ca atât, agresivitatea orientată atât exterior, cât și interior [7, p. 125].

Efectele singurătății afectează nu numai starea de spirit, capacitatea de a fi fericit, adică starea sănătății mintale, dar și sănătatea fizică. Referitor la efecte, cercetătorii Cacioppo J. și Patrick W. (2008) au identificat că persoanele solitare se confruntă cu mai multe probleme de sănătate, suferă de patologii ale sistemului vascular, analiza salivei prezintă exces de cortizol, numit „hormon al stresului”. Cacioppo J. și Patrick W., în lucrarea „Loneliness: Human Nature and the Need for Social Connection”, 2008, sugerează ideea că există o legătură biologică directă între singurătate și degradarea sănătății. Savanții au adus argumente grele, în cifre, despre persoanele care trăiesc singure, solitare, dar și cele cu relații sociale slabe, motiv pentru care ele se confruntă cu mai multe probleme de sănătate, au speranța de viață mai redusă, iar probabilitatea unor boli ale psihicului este mult mai mare. Drept effect, persoanele ce suferă de singurătate sunt mai agresive și au alimentație nesănătoasă, asociată cu bulimia sau anorexia nervoasă [1].

Constatările de cauze și factori, ce pot declanșa singurătatea, dar și efectele acesteia reflectă multiaspectualitatea acestui fenomen complex și ambiguu. Deficitul unui tablou clar al abordărilor singurătății denotă că acest fenomen poate avea diferite nuanțe. Iar devianța poate fi o cauză a singurătății, o încercare de a evita această stare dureroasă. Toate acestea reprezintă un argument în plus în necesitatea elaborării unui concept al singurătății, bazat pe abordarea integrată și orientat spre structurarea fundamentată în date empirice și controlul stării de singurătate. Acest concept va constitui premiza pentru explorarea ulterioară a fenomenului singurătății și pentru construirea unor strategii de intervenție psihosocială, care ar evita comportamentul deviant.

Bibliografie

1. John Cacioppo, William Patrick, Loneliness: Human Nature and the Need for Social Connection, W.W. Norton and Company, New York, 2008.
2. Heinrich & Cullone, The clinical significance of loneliness: A literature review, *Clinical Psychology Review*, 26(6), 2006, p.695-718.
3. Nedelcu, M., Rezumat, Teză de doctorat, Singurătatea. Strategii de adaptare și control, Cluj, 2011.
4. Peplau, Letitia Anne, Perlman, D., Perspective on Loneliness in Loneliness a Sourcebook of Current Theory, Research and Theory, Jhon Wileyand Sons, 1982.
5. Roberti, A., Cum să te psihanalizezi singur, Editura Trei, București, 2007.
6. Rubenstein, C., & Shaver, P., The experience of loneliness, în L. A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* 1982, pp. 206–223, Wiley, New York, 1982.
7. Шагивалеева, Г. Р., Одиночество и особенности его переживания студентами. Монография, Изд-во ОАО «Алмедиа», Елабуга, 2007.

EVENTUALE CONDIȚII SOCIO-PEDAGOGICE DE REALIZARE ȘI PROTECȚIE A DREPTURILOR COPIILOR EDUCAȚI ÎN INSTITUȚII REZIDENȚIALE

STRATAN Valentina, dr., conf.univ.

Summary

Being focused on the enforcement and protection of students' personal, communication and civil rights, residential institutions education will be effective only if it has pedagogical insurance and support, embodied in a particular model of education. Educational system functionality is dependent on compliance with a set of pedagogical conditions.

Tensiunile sociale și economice de lungă durată din Moldova au adus la deteriorarea situației unei părți considerabile a populației